

KURJER LITEWSKI

w WILNIE dnia 30 Stycznia. V. S. ROKU 1807

S. PETERSBURG VS. d. 18 stycznia. GM. Fok przyjęty do służby umieszcza się w armii, Znajdujący się przy G. Kawaleryi Benigsen Ober Audytor Geiewski podniesiony do 7 kassy; Półkownik Jwanow naznaczony komendantem 8 pólku strzelców. Były sądu głównego Marszałek Sobolewski otrzymał w 12 letnią dzierżawę z opłatą arędy Klucz Omełaniecki w Litewsko Grodzieńskiej Gubernii, Powiecie Brzeskim, który będzie onemu podany sposobem przyzwoitym po upłynieniu terminu dzierżenia terażniejszej possessorki. Maior Burbart Mewen von Korf w nadgodę straty poniesionej r. 1799, gdy w Kurlandyi zaprowadzał fabrykę, otrzymał w arędy 12 letnią z płaceniem kwarty folwark lenny Wilhelminshof w Gubernii Kurlandzkiej, Oberhauptmanstwie Mitawskim, po upłynionym terminie dzierżawy terażniejszemu possessorowi. Wdowie aktualnego stanu Konsyliarza Wileńskiego Gubernatora cywilnego Rikmana przez wzgląd na 44 letnie zastugi mężowskie, naznaczono pensyi dożywotniej tysiąc talarów. Ziemię Citkowicze leżącą w Gubernii Wileńskiej powiecie Oszmiańskim, która poddanych skarbowych nie ma, oddano w wieczystą i dziedziczną dzierżawę Andrzejowi Sniadeckiemu Professorowi Chemii w Uniwersytecie Wileńskim, zachowując jednak prawo dożywotnie dane od Króla Stanisława Szlachcicowi Stefanowi Wereszczace.

Dystyngwujący się w bitwie pod Pułtuskim stoczony z wojskiem Francuzkiem d. 14 grudnia wyższą rangę otrzymali. Leybgwardyi Preobrażeńskiey Kapitan Woroncow został Półkownikiem. Adiutant Burnaszew Porucznikiem. Junker Budenbrok Chorążym. Junker Patkul Kornetem. Oświadczone ukontentowanie najwyższe dystyngwującym się w tejże bitwie. GM. Lambert, GM. Dorochow, Podpółkownikom Koczetow, Głuchow, Maiorowi Masłow, Kapitanom Nikiforow, Dubinowski, Andrzykow, Bek, Sibircow, Maligin; Porucznikom Achmiłow, Lieak; Podporucznikom Kozińcow, Szulga, Dzim; Chorążym Gołofiew, Bury; 3 pólku strzelców Officyerom Chudziński, Kossakowski, Fok, Risenkampf, Freitag, Strapceńkow, Gewelski; Tenginskiego Weimar, Witoszkin, Dmitryewski, Streng; Kargopolskiego Gołyszew, Smerdow, Tułubiew, Czernow; wszystkim Officyerom pólku Iebkirysyjskiego, konno Polskiego batalionu Zegulina, i Tułskiego.

Admirał Uszakow ofiarował oyczyźnie kitkę brylantową darowaną iemu od Sultana Tureckiego. J. J. Mość w reskrypcie swoim pochwaliwszy gorliwość obywatelską Admirala, rozazał, ażeby Kitka iemu wrócona, w domu i familii chowana była na pamiątkę zwycięstw odniesionych na morzu śródziemnym w potomne czasy.

Na przełożenie Ministra handlowego, czyli wed-

ług ukazu d. 27 listopada 1806 kupcy Hellenderscy w państwie Rossyjskiem pozostali, obowiązawszy się przeciąć wszelkie komunikacye z narodami w ukazie pomienionemi, mogą w handlowych interessach one utrzymywać; rozkazano; dozwala się im handlować tylko korespondencyą mieć z samą Hollandyą; korespondencya polityczna z tymże krajem surowie zabroniona; co do innych okoliczności ukaz zostawiony w zupełnej mocy swojej.

Do portu Lipawskiego wchodzący od północnej strony okręt Szwedzki z Gothenburga ładowny śledziami, nawałnością miotany osiadł na piasku; ludzi wszystkich ratowano, ładunku dobyć nie dozwolila długo trwająca burza, tak dalece, iż nawet zbliżyć się nikt nie mógł do okrętu. Przed tymże portem okręt Lubekski z Rygi niosący konopie i pszenicę osiadł na piaskach 2 wiorsty od brzegu. Burza tak dalece straszna była, że po mnogich usiłowaniach już stracono nadzieję wyratowania ginących ludzi z okrętem, który co minuta groził zupełnym rozbiciem i zatoniem. Naostatek użyto z portu łódź wielką, na której locmanowie narażając się na oczywiste niebezpieczeństwo, nieraz fałdą odparci, trafili przecie do okrętu, i wyciągneli z onego Szypra z 8 ludzmi, którzy ocalenie życia swojego przypisać powinni jedynie chwalebnej odwadze locmanów. Niemało też przyłożył się do tego dzieła kupiec Lipawski i gildy Harmes.

WIEDEŃ d. 4 stycznia. Graf Firmian otrzymał stopień aktualnego tajnego konsyliarza, i przysięgę wykonał przed Cesarzem. W. Podkomorzemu Wrba, i Wice Dyrektorowi Braun Monarcha oświadczył ukontentowanie za utrzymanie porządku w teatrach stolicy naszej. Muzycy tutejsi na zysk ubogich i sierot dali wielkie Oratoryum, Messyasz; panująca familia, dystyngwowansi obywatele tak znaczną składkę ofiarowali, że administracya w roku idącym po 4 graycary eodzieńnie przydawać może na każdą osobę do płacy funduszowej. W dzień doroczny radośnego powrotu Monarchy do Wiednia po skończonej wojnie z Francyą, obywatel nasz Neuffer inną składkę dobrowolną otworzył dla ubogich.

Donieśliśmy dawniej, że wszystkich ieńców Austriackich roku przeszłego poymanych odesłali Francuzi do oyczyzny; dziś donieść mamy, iak świetny dowód przywiązania i nieporuszonej wierności ten lud okazał Monarsze swojemu. Opisywać nie trzeba, iakim sposobem żołnierze byli namawiani, ażeby o kraju swoim zapomnieli, bawiąc we Francyi, i ciągnąc od Renu do Jnn rzeki. Odłączeni od Officyerów swoich, łudzeni wieloraką obietnicą i podchlebną nadzieją lepszego losu, wystawieni na różne przykrości w drodze, doznając częstokroć niedostatku, kilkakroć zatrzymywani, nawet w tył odprowadzeni do Strasbur-

ga, Wurtemberskich, Badeńskich, i Bawarskich dzierżaw, rok prawie cały w dręczącej zostając niepewności, tak wielką stałość umysłu pokazali, że z głów 36930 na prawy brzeg Renu odesłanych, 56 t. przyszło nakomiec do państw Austryackich, radując się iż uyrzeli przecie oyczystą ziemię, i żyć będą pod słodkim rządem, który opiekę swoją szczególniej rozciąga na stan żołnierski.

Akademia Lekarsko Chirurgiczna Jozefińska na publicznym posiedzeniu rozbięła świecę uowo wynalezioną przez Doktora Bozzini w Frankforcie, służącą do oświecenia wewnętrznych kryówek ciała ludzkiego: pomyślnie doświadczenie potwierdziło dobroć i pożytek wynalazku nowego, który zaszczyt przynosi wynalazcy.

D. 16 Cesarz z familią przy wojskowej paradzie udał się do Metropolitalnego kościoła, gdzie znajdowali się Ministrowie znaczniejsi obywatele, stany niższej Austrii, dziękując Najwyższemu za powrót szczęśliwy Monarchy w roku przeszłym. Arcy Xiężna Marya córka zmarłego niedawno Arcy X. Ferdynanda, wdowa Karola Teodora Elektora Bawarskiego, tu przybyła; Arcy X. Ferdynand panujący w Wurtzburgu wkrótce jest spodziewany.

D. 17 w mieście Węgierskim Raab po długiej chorobie umarł pełen lat i zasług Baron Gemmingen w r. 88 wieku swego. R. 1779 służyć zaczął w regimencie Ahremberg, odprawił z nim wszystkie kampanie przeciwko Prusakom, Francuzom, Hiszpanom, w Szląsku, Czechach, Rzeszy, Niderlandzie, Alsacyi, we Włoszech z wielką dystynkcyą. Na 7 letniej wojnie Półkownik otrzymał order Maryi Teresy. Dalej stopniami idąc został nakomiec Generałem artylleryi; r. 1790. Dział jego pożytecznych Monarchii, cnot obywatelskich i rycerskich wyliczać nie będziemy, zawsze czynny, nie spracowany, przykładem był dla drugich; stojąc już nad grobem w roku przeszłym dopomagał Arcy X. Palatinowi formować młodzież, zgromadzać weteranów do publicznej potrzeby. Pamiętka tego rycerza drogą zawsze będzie; miał indygenat Czeski i Węgierski; zostawił kilku synów, którzy godnie wstępują w oycowskie ślady.

Nic nie doniesiono nowego przez Semliu z Belgradu, czyli Kusanzy Ali już ustąpił z tej twierdzy, iak przyrzekł, i czyli Czerny potęgę Serwianów obrócił na zdobycie zamku Sabacz. Passwan Oglon powróciwszy z Wołoszczyzny na brzeg prawy Dunaju, zachowując się spokojnie w Widdinie. Gospodar Ypsilanti do utraconego dostojenia przywrócony, odprawił wiadomość do stolicy Bukarestu, przyjęty z radością od zgromadzonego ludu, przy wystrzale z armat i biciu w dzwony.

Handel nasz na odnodze Adryatyckiej jest w stanie kwitującym; obojętna faga Austryacka zostając w poważeniu wojniących Mocarstw, okrywa i bezpiecznemi czyni nie tylko statki nasze, ale też wielu innych narodów; Trieste dziś stał się wielkim składem produktów zachodnio Judyjskich. Port Papieżki Ancona przed kilku miesiącami zamknięty przez eskadry Mocarstw zprzymierzonych, znowu jest otwarty; wolno każdemu do niego zawiać, same tylko statki Tureckie do Włoskich portów lub Francuzkich przeznaczone zabierają Anglicy, i do Malty prowadzą. Austryacka dywizya pod G. Bellegarde bawi jeszcze na wyspach białych brzegu Dalmacyi i Raguzy, gdzie ponieważ panuje niedostatek żywności, dowozić wszystko musimy z Fiume i Triestu.

Biegły w starożytnościach Federici wydał pismo dowodzące, iż wynalezienie druku stało się we Włoszech; według powieści jego, r. 1437 żył w mieście Fetri blizkiem Treviso Pamfili Guastaldi uczony w prawach i wierszopis; ten po długim doświadczeniu druk wynalazłszy, wyjawiał tajemnicę uczniowi Faust Kamerburg, który do Moguncyi powróciwszy, rzecz odkrył ziomkom i przyjaciolom swoim Schaeffer i Guttentberg. Guastaldi pierwsze listy z drzewa robił poiedyncze i ruchome, iak są teraz metalowe. W r. 1476 gdy już niemało ksiąg wydrukowano w Niemczech, Hessen, Lichtenstein, Bernhard ziechali do Treviso dla wydoskonalenia kunsztu swojego pod okiem pierwszego wynalazcy; W bibliotekach Weneckich jest podziśdzien 80 ksiąg drukowanych w Treviso przed końcem wieku 15.

Potwierdziła się wiadomość, że komendant Pruski w Wroclawiu prosił o zawieszenie broni, którego ten był skutek, iż d. 4 stycznia kapitulacja podpisano z obu stron, podobną owej, iaką otrzymał garnizon obleżonego Głogowa; żołnierze poszli w niewolę, Officyerów uwolniono na słowo nie służenia do zamiany jeńców. Jednak Francuzi do miasta nie weszli przed d. 7. krótko przed tém zdarzeniem powrócił do obozu z Pruss południowych Hieronim Buonaparte oddaliwszy się z niego na dni kilka. Kommandanci garnizonów Pruskich w Neisse, Schweidnitz i innych nie przestając na pierwszym usiłowaniu, które przemoc nieprzyjacielska daremnie zrobiła pod Strehlen, zgromadzili więcej żołnierza, chcąc dać odsiecz Wroclawiu. D. 28 grudnia pod Ohlau, d. 30. pod murami Wroclawia przyszło do zaciętej walki, której, iak mówią zprzymierzenie ten miał być skutek, iż Prussacy 5 t. jeńców, 1200 koni, 1 sztandar utraciwszy do twierdz swoich powrócili. Niewiadome są szczegóły tego przypadku, który musiał przyspieszyć koniec obleżenia. Sztandar odesłano do Stuttgardu, podobno przez Wurtembergskich żołnierzy zdobyty, którym rządca nadgrodeń wyznaczył za okazane męstwo, w orderach wojskowych, i medalach.

MADRID d. 24 grudnia. Trzymali już Anglicy stolicę Hiszpańskich osad nad rzeką Plata Buenos Ayres; lękaliśmy się, ażeby nieprzyjaciel zdobywając w blizkości leżące miasto Montevideo, nie odioł nam sposobności odzyskania tej straty; już nawet biegła w kraiu i Londynie pogłoska, że Montevideo jest wzięte przez G. Beresford i Kapitan Pop am. Dziś rząd ogłasza wiadomość pomyślniejszą. Goniec od posła naszego przysłany donosił ze d. 19 do Lizbony zawinął okręt Portugalski Scipio, z Fernambuc portu Brezyljskiego wysłany, po 60 dniowej żegludze. Do tegoż portu wszedł statek pocztowy Hiszpański, od Gubernatora Montevideo niosący depesze do dworu Madridzkiego, w których się zawierało, iż nie tylko Anglicy Montevideo nie wzięli; owszem rządca onego stanowiący na czele załogi swojej ruszył w pole, zwiódł bitwę z nieprzyjacielem, odniósł zwycięstwo, i Buenos Ayres odzyskał; w tém przedsięwzięciu obywatele miasta podbitego silnie ziomkom dopomogli. Anglików poległo wielu; pozostali w życiu w niewolę poszli.

Statek od Gubernatora Montevideo z raportem wysłany zawinął do Fernambuc dla potrzebnej naprawy, ogłosiwszy w osadzie Portugalskiej wiadomość, która nas czyni spokojnemi względem losu przyszłego Amerykańskich osad. Przydaie Kapitan

Portugalski, że Popham zginął w rozprawie; Angielska jednak eskadra krążyć nie przestanie przed uściem Płaty pod Plastramores ażeby odwrócić statki narodu swego, które nie wiedząc o zaszyłych otmianach, z Anglii wysłane w znaczney liczbie dla prowadzenia handlu, mogą bezpiecznie zawinąć, i dostać się Hiszpanom. W Rio Janeiro, iak twierdzą Portugalczycy, stała inna eskadra Angielska z Europy przysłana, na której liczone 6 t. żołnierzy lądowych, którzy wkrótce zmocnić mieli dywizją nie liczną G. Beresford; co gdyby nastąpiło, bez wątpienia niepodobne byłoby odzyskanie Buenos Ayres. Nawet po tym przypadku dla Hiszpanów pomyslnym ieszcze lękać się trzeba, żeby nieprzyjaciel mając tak wielką potęgę, o zemście nie pomyślił, słowem iesteśmy między nadzieją i bojaźnią; wiedząc zwłaszcza, iż posiłku żadnego mieszkańcom kraju Patagonii nie mogą dać Hiszpani i Francuzi z Europejskich portów, gdzie ich eskadry Brytańnia W. w scisłym zamknięciu trzyma tak dawno.

X. Pokoju, któremu dotąd dawano tytuł Excellence, przyiód od Króla nowy Altessé, iako należący do rodziny panującej, przez zaślubienie siostry Kardynała de Bourbon Arcy Biskupa Sewilli i Toledu, córki Infanta Ludwika. W Hiszpańskich portach zatrudniają się pilnie uzbraianiem okrętów wojennych; nie mniej, na lądzie dopełnieniem pieszych i konnych regimentów, nie są jednak podziśdzien wydane rozkazy do wyjścia na morze eskadrom w Cadix i Carthagenie gotowym, które miały nieść odsiecz prowincjom zagrożonym w Ameryce południowej.

LONDYN d. 28 grudnia. Admiralicya handlujących ostrzegła, iż nieprzyjaciel ogłosiwszy Angielskie wyspy zamkniętymi, w portach północney Francyi uzbraia 60 korsarzów, którzy na morze wychodząc zabierać mają wszelkie statki obojętne do nas przeznaczone. Z naszej strony rząd postanowił wyprawić kilkadziesiąt fregat i korwet, których jedyną będzie powinnością krążyć po morzach oblewających Brytańnią, i zasłaniać od napaści okręta własne i obce, które z nami handel utrzymują zechcą. Czekamy niecierpliwie co Ministerium postanowi o konfiskacie dokonanej gwałtownym sposobem przez Francuzów w miastach Niemieckich i Pruskich; dotąd ieszcze nie przedsięwzięli. Słychać, że im był podany Projekt zatrzymania kapitałów złożonych na bankach Angielskich, które do Hollendrów, Francuzów, Niemców, i Włochów należą, 100 millionów Funtów Sterlingów przenoszących. Wetowe prawo tak postąpić nakazywało. Lecz wykonanie tego zamiaru zda się niepodobne, przynajmniej bardzo trudne, gdy bankierowie kupcy, Parowie, Reprezentanci niższej izby, obywatele najznaczniejsi w kraju, wyraźnie oświadczają rządowi, że taki postępek przeciwny rzetelności i wierze publiczney, zniszczyłby nieodzownie kredyt nasz w domu i za granicą. Ten wzgląd zapewne przeważy drugie, a Brytańnia W. w potędze, dostatkach, i handlu swoim znajdzie sposob ukarania przeciwników niesprawiedliwych, nie zciągając narzekania prywatnych i niewinnych ludzi.

Jest pogłoska, że Król Katolicki wyspę Cuba w Indy zachodniej ustępuje rządowi Francuzkiemu, nie wiadomo pod jakimi warunkami; czekać trzeba potwierdzenia. D. 22 Kompania Indyjska wchodnia ogłosiła, że d. 28 lipca w mieście Vellore zdarzył się okropny przypadek. Batalion żołnierzy krajowych Seapoys miał zwadę z 16 regimentem piechoty; ten

cały w boiu zginął; żalują najbardziej walecznego Maiora Armstrong; Gubernator miasta ruszył pók dragonii, który zwycięzców pokonał i rozproszył.

Rząd nasz pilne oko mieć zaczął na cudzoziemców przychodzących do Anglii, odnowione są ustawy dawniejsze, przydane nowe dla bezpieczeństwa powszechnego. O wyprawach zamorskich nie donosimy nic nowego, eskadra do Gibraltaru przeznaczona, gdzie zmocnić ma Lorda Collingwood, nie wychodzi pod żagle. W porcie Dover G. Hill zabrał się na okręta z 5 regimentami piechoty. Portsmouth napełniony jest okrętami wojennymi, przewozowemi, kupieckimi, które wypłyną wkrótce do różnych części świata, wszystkim Officyerom należącym do korpusów znajdujących się w Gibraltarze, Malcie, Sycylii, kazano być w gotowości do podróży.

Próżna bojaźń była obywatelów Londynu, ażeby nie wybuchnęła wkrótce wojna między Anglią i Amerykańskimi Stanami. Negocyacye nie tylko zerwane nie są, owszem zbliżają się do końca pomyslnego. Z jednej strony słychać; że Brytańnia W. ułatwiając dzieło wiele postąpiła RPtey w handlu i żegludze, z drugiej Amerykanie ustąpili niemało z przesadzonych pretensyi. Trzebaż więcej dowodów na pokazanie, iż obydwa narody szczerze szukają pojednania; Poseł Angielski Erskine mile był przyjęty od Prezydenta Jeffersona, iako przynoszący pokoy; prawo na wiosennych obradach zapadłe w Amerykańskim Kongressie, ażeby nie godziło się towarów Angielskich wprowadzać do portów RPtey, dotąd wykonane nie jest, chociaż być miało konieczne d. 15 listopada. Z tej więc strony przynajmniej spokoy i iesteśmy, czekając za dni kilka ogłoszenia warunków umówionych między pełnomocnikami.

W mieście Irlandzkiem Sligo postanowiona jest Kommissya, przed którą stawac powinni Irlandczykowie obwinieni o bunt niedawno podniesiony; skutki one o w wielu miejscach okropne by y; chociaż szczegóły nie są ieszcze wiadome. Tajna rada Królewska postanowić miała, żadnych kroków ostrych nie przedsiębrać względem sekwestrowania własności należącey Francuzom i drugim nieprzyjaciolom Brytańni W. na bankach naszych złożoney, do pewnego czasu; rzecz podobno zawieszona jest tylko do d. 7 stycznia, w którym według dawnego zwyczaju czyni się przenos akcyi. Tymczasem handel północny zupełnie jest bezczynny.

W Parlamencie nie się nie stało ważnego; Sekretarz stanu Vansittart niższej izbie przelożył, iakich summ rząd potrzebuje w roku terazniejszym na cywilne i wojskowe, lądowe i morskie, domowe i zagraniczne wydatki; szczegóły później będą wypisane. Zawczona niektórzy z Reprezentantów radzili, przez wzgląd na okoliczności terazniejsze, wprowadzić oszczędność, zniesieniem urzędów mniej potrzebnych. Mówił za nimi Howick Minister, i zostały utrzymane.

Kapitan Kitts wysłany jest z kilku liniowemi okrętami do Rochefort, ażeby uważał obrót eskadry Francuzkiej, z którą Lallemand gotnie się wyniszczyć. Morze podniosło się wczora u nas tak nadzwyczajnym sposobem, iż nadbrzeża Tamizy były zalane, a ludzie z trudnością życie ratować potrafili.

Donieśliśmy, że prowincya Kentucky oderwać się chciała od związku Amerykańskich Stanów; rzecz objaśnia list pisany z New York d. 26 listopada. Półkownik Burr Vice Prezydent zabiwszy G. Hamil-

ton w pojedynku, od przyjaciół męża powszechnie w Rypcie żalowanego prześladowany, w kilku Trybunałach osądzony niestannie, szukał schronienia w kraich zachodnich. Tam zebrawszy wielką liczbę stronników, umyślił człowiek niespokoiny sprawić odmianę w rządzie, i rozdzielić oyczyznę. Prezydent Jefferson mając podeyrzenie wysłał urzędników, którzy jego postępkę pilnie uważać mieli, ci przekonani; że Burr rzeczywiście postanowił wykonać zamiary szkodliwe dobru powszechnemu i wnętrzej spokojności, poymać go kazali, i przed sądem stawić.

PARYZ d. 10 stycznia. Dyrektor wojennego departamentu Dejean kazał batalionom i szwadronom od półków będących w Niemczech pozostałym pośpieszać do Moguncyi, co wszystko uczynić może 15 do 18 t. żołnierza, jeżeli wojna przed uży się jeszcze, pójdą na prawy brzeg Renu regimenta na garnizonach stojące we Francyi które pozwolaniu gwardyi narodowej zdają się mniej potrzebne do utrzymania domowej spokojności, i ubezpieczenia brzegów od Angielskiej napaści. Nawet wielu batalionom gwardyi z departamentów Renu blizkich wybranym kazano pośpieszać do Niemiec, i przyłączyć się do korpusu Marszałka Kellerman.

Zgromadzony Sanhedrin wybrał z grona swojego 9 mężów którzy podali projekt zciągający się do przyszłego urzędzenia Żydów we Włoszech i Francyi. W każdym departamencie liczącym 2 t. osob religii Moyżeszowej będzie Synagoga i Konsystorz; jeżeli ta liczba nie znajdzie się w jednym, trzeba przyłączyć drugi; w departamentach więcej nad 2 t. Żydów mających, jedna tylko być może Synagoga; w której zasiada Rabin z 2 konsyliarzami. W Konsystorzu zaś arcy Rabin, 3 inne osoby, wybrane przez 25 Elektorów od rządu wyznaczonych. Nikt nie wnidzie do Konsystorza, kto nie ma lat 30, był bankrutem, albo lichwiarzem. Żyd osieść chcący w kraju oświadczyć to powinien najbliższemu Konsystorzowi w 3 miesiącach Konsystorze doglądać mają, ażeby wykładano prawo ludowi stosownie do odpowiedzi danej przez zgromadzenie Żydowskie na pytania rządowe, i do wyroków Sanhedrinu; porządku utrzymanie w Synagogach do nich należy. iakoteż wybieranie i szafunek pieniędzy na służbę Bożą potrzebnych, naostatek nie dozwalać żadnych schadzek pobożnych bez wiedzy zwierzchności, zachęcać Żydów ażeby się uczyli pożytecznych kunsztów i rzemiosł, donosić rządowi o tych, którzy nie mają uczciwego sposobu do życia, i corocznie podawać liczbę osob pod swoim dozorem będących.

Przed portem Sables d'Olonne pokazała się niedawno Angielska eskadra lądowaniem grożąc; lecz gdy nieprzyjaciel postrzegł u nas gotowość do obrony, oddał się na głębinę.

HAGA d. 8 stycznia. Z Batawii smutną wiadomość odbieramy, że okręt nasz Terrible od 64 armat należący do eskadry Admirała Hartsinck dotąd bezczynny, trafił na skałę, rozbił się, i zatonął, człowieka żadnego nie wyratowano. Zawczora w Amsterdamie spuściliśmy na wodę nowo zbudowany, od 80 armat, któremu dano imię: Handel Amsterdamu. Ludwik Buonaparte zatrudnia się nowym urządzeniem poczty krajowej, która poprawy potrzebowała. Na dopełnienie wojsk naszych lądowych czynimy zaciąg nie tylko w domu, Niderlandzie i departamentach Nie-

miecko Francuzkich na lewym brzegu Renu, nietylko w Cyrkule Westfalskim, Xięstwach Meklenburgskiem i Brunświckiem; iaka ma być liczba żołnierza według nowego etatu, rząd jeszcze nie ogłosił; zależy wszystko od spodziewanego rozszerzenia granic Holenderskich na lądzie.

CASSEL d. 6 stycznia. Wszystkie odezwy G, La Grange, któremi wzywał rokoszanów do pokoiu i poddania się rządowi nowemu, nie wielki skutek uczyniły; rozruch nie ustawał. Większe wrażenie na umysłach ludu sprawiło ogłoszone pismo Ministrów Elektorskich Waiz i Baumbach. Nie obeszło się jednak bez krwi rozlania na wielu miejscach. D. 29 grudnia rokoszanie w znacznej liczbie postąpili do Marburga, zład słaby garnizon Francuzki pierzchać musiał. Wkroczywszy do miasta zabrali broń, pieniądze, amunicyą. Odbiera nieprzyjaciel posiłek, zachodzą utarczki, w których z obu stron wielu poległo, więcej ranionych. Komendant Francuzki prowadzić musiał więcej żołnierza; pod wsią Aelbe przyszło do walniejszej rozprawy, gdzie los Hassom nie sprzyiał, i rozgromieni zostali. Druga ich gromada pod Koenigshofen spotyka liczny transport dział, oręża, Pruskiej amunicyi, które z małą strażą do Schweinfurt prowadzono; wszystko w zdobycz poszło. Z takich początków spodziewać się wypadało większych zdarzeń, lecz odezwa Ministrów odmianę sprawiła. Wodzem najwyższym rokoszanów był Maior Ussler, który miał przy sobie wielu Officyerow z wojska narodowego; już groził twierdzy Ziegenhain, i La Grange zciągał zewsząd posiłki, chcąc dać walną bitwę, gdy nadspodzianie lud zbrojny zaczął powracać do siedlisk domowych.

LIPSK d. 4 stycznia. Bramy nasze po wejściu wojsk Francuzkich zamknięte, dotąd otworzone nie są, chociaż Saski żołnierz do ich straży powrócił; jedna tylko jest wolna do wjazdu i wyjazdu. Małe dywizye nieprzyjaciół nie przestają ciągnąć tędy z Niemiec południowych do Pruss; widzieliśmy niedawno przechodzący legion północny; prawie wszyscy żołnierze onego byli w dawnych mundurach Pruskich. Dwie są u nas pogłoski, pierwsza że Akademią z Vittenberga przenieść postanowiono do Grossenhain; druga że dwór Wiedeński umówił się z rządem Francuzkim na zrobienie drogi wojskowej, która ze Włoch prowadzona do Dalmacyi, przechodzić będzie przez częśćkę dzierżaw południowo Austryackich.

BERLIN d. 10 stycznia. Minister wojenny Berthier w wojskach Francuzkich ogłosił że Szełszwadronu Monstrol oddała się od służby z niesławą. Ten Officyer należąc do korpusu Murata, upędzał się w kraju Meklenburgskim za wieśniakiem konia prowadzącym do lasu, szwankował z własnego, i obraził się ciężko, inż zaś udał przed zwierzchnością, że w bitwie był raniony.

Generałom i Officyerom Pruskim którzy w rozmaitych zdarzeniach i kapitulacyach wolność otrzymali mieszkania w domach swoich do zamiany, kazano udać się do granic Francuzkich, przyczynę dając, że Fryderyk 3 nie ratyfikował wiadomego zawieszenia broni. Między wielo innemi X, August Pruski musiał iechać do Nancy. Monarcha nasz w Prussach zachodnich i wschodnich zaciągnął do 30 t. rekrutów; przeciw twierdzom Gdańskiej i Grudziądzkiej nic jeszcze nie przedsięwzięli nieprzyjaciele; Colberg jest opasany żołnierzem Badeńskim.